

HUMANITAS

821.135.1

scriitori
români
contemporani

COSMIN LEUCUȚA

**PRIVEȘTE
ULTIMA DATĂ
LUMEA ASTA
PLINĂ
DE MINCIUNI**

H HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Genoveva Cerchez
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Alina Dincă
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Master Print Super Offset

© HUMANITAS, 2024

ISBN 978-973-50-8501-8
Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83-50, fax 021.408.83-51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Adela

Îmi amintesc de Adela că era un copil slăbuț, dar energic și cu idei bizare, și o găseai mereu singură acasă. Maică-sa era contabilă la fabrica de vagoane și, după ce ajungea acasă târziu de tot, își petrecea serile stând cu picioarele cocoțate pe colțul mesei din bucătărie. Avea niște picioare lungi, cu tălpi imense și foarte mobile, și coatele și le ținea mereu proptite în coaste: într-o mână ținea țigara – când intrai în bucătăria lor minusculă de la parterul blocului te înghițea un nor de fum și începeai inevitabil să tușești –, iar cu cealaltă mână manevra tigaia în care prăjea cartofi pe aragazul din apropiere. Pe Adela o trimitea doar după bere și țigări, astea erau singurele chestii pe care am văzut-o vreodată cumpărându-le, și era mereu supărată din cauza asta. Cred că undeva, în adâncul sufletului, era conștientă că maică-sa avea probleme pe care ceilalți părinți de la bloc nu le aveau sau le ascundeau mult mai bine, probleme care deveneau vizibile pentru cei din jur tocmai din pricina drumurilor ei zilnice la chioșcul de peste calea ferată, de unde se întorcea cu eterna plasă cu sticle de bere, al căror clinchet era inconfundabil pentru oricine l-ar fi auzit. Erau probleme care îi erodau stima de sine și o făceau să se simtă prost, fără să-și poată da seama de ce. Că doar sticlele nu erau pentru ea.

— Hai, Adeluța, fugi peste drum și ia-i lu' mami niște bere, o ruga maică-sa.

— Du-te și ia-ți singură! se îmbufna fata, dar până la urmă tot mergea.

Simțeam că o deranjau plasele alea cu sticle de bere, așa că uneori o chemam cu mine la piață, venea bucuroasă, mă ajuta cu plasele grele de zarzavaturi și pâine și lapte și fructe, mă ajuta cu vrednicie să le cărăm până în fața ușii, de parcă erau ale ei. După ce lăsam plasele, luam două mere, o apucam pe Adela de mână și ieșeam afară să le mâncăm și să râdem pe banca din fața blocului până când vreuna dintre babele de deasupra își scotea pe fereastră capul de cloșcă fiartă și ne striga să dispărem de acolo.

Ai ei nu erau divorțați, dar trăiau separat. Niciodată n-am înțeles și nici n-am aflat de ce. Taică-su, inginer la una dintre fabricile din oraș, venea săptămânal pe la ele și, împreună cu tanti Adriana, secau tot alcoolul din casă ca două arșițe sahariene.

Adela n-avea niciodată hainele călcate pentru că nu știa să și le calce singură, iar uneori nu erau nici măcar curate. Era expertă în făcut cartofi prăjiți cu brânză rasă deasupra. Asta era mâncarea ei preferată, și-o prepara singură.

De la ședințele cu părinții maică-sa lipsea aproape mereu, dar Adelei îi convenea, pentru că, atunci când femeia chiar se ducea, era de obicei beată și sfârșea prin a o face de râs. Copila își dădea seama că lumea din bloc și de pe stradă știa că maică-sa era alcoolică și oamenii mai și vorbeau uneori despre asta. Ea prindea frânturi de conversații și simțea greutatea privirii lor, și mila oamenilor atunci când o vedeau, ca pe o sălbăticiune, făcându-și rondul zilnic de acasă la școală și înapoi.

Când eram în clasa a cincea și-a rupt piciorul sărind dintr-un leagăn ca să câștige un pariu și a stat închisă în casă o lună de zile. Mi-am strâns toți banii de buzunar pe o săptămână și i-am cumpărat o cutiuță de Finetti în formă de inimioară (da, eram atât de sărac!), din acelea cu linguriță minusculă de plastic lipită de capacul de staniol, și i-am adus-o cadou. Nu mi-am dat seama că forma cutiuței ar fi putut spune și altceva decât

că mă gândeam la ea. Stătea întinsă pe canapea, față în față cu televizorul. M-a strâns tare în brațe, se vedea că i se urâse de singurătate, și când am scos cutia cu ciocolată m-a privit pieziș un moment, dar a luat-o și n-a zis nimic.

— Adela, pot să deschid un geam?

— Deschide-l.

Am deschis fereastra să aerisesc, în casa lor mirosea mereu a aer stătut. Când m-am întors, cutiuța era goală.

— Ai mâncat-o pe toată?

— Păi ce să fac, să mă uit la ea? a râs.

— Păi nu. Dar să știi că n-o să am bani de alta decât peste o săptămână.

— Nu-i nimic, nu plec nicăieri, a râs ea, și mi s-a părut că avea ochii umezi.

Era vineri seara, maică-sa se ocupa de închiderea de lună și nu știa când avea să ajungă acasă, așa că Adela m-a întrebat dacă vreau să dorm la ea.

— Facem cartofi prăjiți, ne uităm la filme. O să fie fain!

— Cartofi? Mmmm!

— Am și Cola în frigider.

— Ex-ce-lent!

— Hai la bucătărie să facem cartofii.

— Stai cuminte, cum să vii acolo? Îi prăjesc eu.

S-a uitat la mine ca la un nebun.

— Pleacă, mă, de-aici, dacă tu crezi că te las pe tine să-ți bați joc de cartofii ăia... Hai, că în juma' de oră începe filmul'.

— Ce film?

— *Înapoi în viitor.*

— Ooo, fain.

— E pe *ProSieben.*

Am strâmbat din nas:

— Nu știi germană.

— Nici eu, dar l-am văzut de destule ori, știi ce zic ăia. E fain. Hai, nu mai comenta!

— Na, bine, hai să facem cartofii ăia!

Asta era în toamnă. În decembrie, de Crăciun i-am pregătit un cadou și am coborât să i-l dau. Când am intrat în apartament era liniște. În bucătărie se auzeau voci, așa că am intrat. Erau doar ele două, Adela și tanti Adriana.

— Sărut-mâna, am spus.

— Hai în cameră! mi-a spus Adela și m-a smucit de mână înainte ca maică-sa să poată bălmăji un răspuns.

În camera mare am văzut pomul lor de Crăciun – un brad mic și sfrijit, fără nici un ornament. Cutiile cu globuri și bețeală stăteau alături, pe o măsuță, nedeschise.

— Nu vrea să mă ajute să facem pomul de Crăciun, a murmurat Adela. Mi-a promis că mă ajută, în fiecare an îmi promite și în fiecare an mă lasă baltă. Zice că o dor picioarele. Numa' bea, și ăsta-i programu' nostru de Crăciun!

S-a lăsat pe covor și a deschis o cutie. Globurile de sticlă erau acoperite de o glazură de cioburi fine. L-a atins pe unul și atunci i-am spus:

— Hai că te ajut eu să-l faci. Uite ce ți-am adus.

Și-a ridicat privirea și ochii i-au sclipit, apoi a luat cutia din mâinile mele și a scuturat-o.

— Ce-i aici?

— Nu știu, uită-te și vezi! am râs.

A desfăcut-o și s-a înseninat. M-a pupat pe obraz și a fugit să îi arate și maică-sii ce primise.

Apoi a venit primăvara și am ieșit afară la joacă. Toți pereții blocurilor se umpluseră de „008 Ceaușescu“. Câțiva dintre copiii mai mari scriseseră cu vopsea roșie „Jos Ceaușescu“ imediat ce au aflat că asta era o chestie cool, o chestie pe care cei mari o respectau, dar un bătrânel s-a simțit lezat în sufletul lui și, neputând să șteargă cuvintele, pentru că nu conta cât și cum vopsea peste, mereu se cunoștea ce era dedesubt, s-a gândit să le mascheze. J-ul s-a transformat în o, iar S-ul s-a transformat în 8, așa că Ceaușescu devenise următorul agent secret după James Bond.

Eu și Adela ne cățărăm toată ziua pe țevile de apă caldă care străbăteau cartierul dintr-o parte în alta, de-a lungul căii ferate care ne trecea pe sub ferestre – niște țevi masive de fontă, îmbrăcate în vată de sticlă și totul acoperit cu tablă, pe care le călăream așa cum fremenii călăreau imenșii viermi de nisip de pe Arrakis. Uneori eram eu la cârmă, alteori era Adela. Când treceau trenurile pe lângă noi, mereu țipam și ne agitam, de parcă era o cursă din care doar un singur vierme de metal putea ieși învingător. Celălalt trebuia să piară fără drept de apel. Cred că ne știau toți conductorii de locomotive din oraș, *uite-i pe bezmeticii ăia doi, iarăși sunt pe țevile de apă!* Și ne claxonau când vâjâiau pe lângă noi.

Într-o zi, Adela a venit la mine acasă și mi-a spus:

— Bă Vali, pot împrumuta un animal de pluș de la tine?

— N-am așa ceva.

— Da' soră-ta n-are?

— Adina? Are... Da' pentru ce-ți trebuie?

— Nu pot să-ți zic.

— Nu știu dacă...

— Hai, mă, că nu-i fac nimic!

— Mi-l dai înapoi așa cum ți-l dau?

— Eeeexact așa! a râs ea. Uite, dă-l pe ăla albastru!

— Nu pe ăla, că e preferatul ei, mă spune la maică-mea și mi-o iau pe cocoașă dacă dispere.

— Bine, atunci dă elefantul ăla.

— Vezi că îl vreau înapoi așa cum e.

L-a luat și l-a privit malefic, de parcă urma să schingiuiască bietul animal, apoi a râs:

— Da, mă, ți-l dau înapoi, fii pe pace!

Nici până astăzi nu știu ce s-a ales de bietul elefant.

Adela făcea multe chestii pentru care adulții ne-ar fi rupt urechile multora dintre noi, dar transgresiunile ei erau elegant ignorate, acceptate ca un rău necesar. Maică-sa pendula între

stupoare alcoolică și depresie cronică, n-avea nici timp și nici chef s-o certe, iar părinții ceilalți se mulțumeau să clatine din cap, eventual să emită un avertisment vag, *stați departe de fata lu' Adriana!* Maică-mea n-avea grețuri de genul ăsta și oricum le-aș fi ignorat, pentru că Adela și cu mine eram mai presus decât frații.

Când a făcut rost de cheia de la boxa lor din pivniță – furată din poșeta maică-sii –, am intrat acolo și, când am aprins lumina, am simțit cum inimile au început să ne bubuie în piepturile mici: în subsolul blocului am găsit echivalentul a cinci aventuri cu Indiana Jones. Lăsați de capul nostru, eram adevărați exploratori. De cele mai multe ori exploram gunoaie și ruine, că n-aveai ce altceva să vezi în jur, dar din când în când, ca atunci când am pătruns în boxa maică-sii, dădeam peste comori. Am închis ușa în urma noastră, să nu fim deranjați, și ne-am petrecut o zi întreagă scotocind prin toate cutiile de acolo, răscolind totul în jur. Erau acolo haine și pantofi, schiuri, ornamente, veselă, radiouri vechi, televizorul lor cu lămpi de dinainte de GoldStarul pe care îl aveau în sufragerie, teancuri de scrisori și fotografii (unele cam deocheate), rafturi pline de cărți, cutii cu bijuterii, cuiere de care atârnav paltoane prăfuite și blănuri uscate, sfeșnice, un candelabru cu cinci brațe, o mașină de spălat Albalux, o cască de motocicletă cu vizorul spart, jucării de plastic de când fusese Adela mică, un cărucior și un rotobil și multe alte chestii pe care le-am întors pe toate părțile din pură curiozitate și distracție.

După ce ne-am săturat de pivniță, am ieșit afară, la aer, și, în timp ce ne plimbam pe faleză, am observat că începuseră să construiască ceva mare printre blocuri. Peste noapte apăruse acolo o fundație în formă de U, imensă, se întindea pe jumătate de hectar. Terminaseră subsolul și Adela voia să-l explorăm. Era un coridor lung și întunecat, lumina intra doar prin ferestruicile înguste de la nivelul tavanului. Plouase cu o zi înainte și toată podeaua era plină de apă, așa că a

trebuit să străbatem întunericul la lumina brichetelor – noi aveam mereu câte o brichetă la îndemână, pentru că, vorba ei, *niciodată nu știi când trebuie să arzi ceva!* – sărind de pe un bolțar pe altul, peste resturile lăsate de echipa de construcție. Auzeam clipocitul apei și nu cred că am fost vreodată mai speriat ca în cele douăzeci de minute cât am băjbâit prin întuneric, încercând să dau de Adela. O luase înainte și se pierduse în întuneric.

— Adela? Adela? Unde ești?

Nimic.

— Adela? am strigat-o cu o voce plângăreață.

Cip-cip-cip făcea apa, undeva într-un colț.

— Adela, hai, bă, că nu-i de râs! Unde naiba ești?

Ecoul întors din întuneric m-a făcut să îngheț. Apoi am simțit ceva atingându-mă pe spate și am urlat ca un apucat. Adela râdea:

— Ce fraier ești!

— Încercam să te găesc, am contrat eu.

— Mda, vezi să nu.

Mi-a pipăit fundul prin pantalonii, am sărit ca ars și i-am dat mâna la o parte:

— Ce faci, mă?

— Verific să văd dacă nu te-ai căcat pe tine de frică! a râs ea, apoi m-a luat de după gât: Hai să ieșim, că m-am plictisit. Nu-i nimic de văzut aici și m-am udat la picioare.

În cartierul vechi nu prea existau zone gri, totul era alb sau negru. Unul din părinți îți era prieten, celălalt îți interzicea totul. Unul te iubea, celălalt te ușchea. Unul îți dădea viață, celălalt ți-o lua. La un moment dat, unul dintre vecini și-a ucis fetița. A fost un mare scandal, vedeam femeile bântuind prin fața blocului, noi, copiii, eram dezorientați, auzisem că Nadia murise, dar nu știam mai multe. Părinții noștri plângeau sau scrâșneau din dinți de furie, toți îl știau pe om și toți îi știau fetița. Venise acasă într-o vineri, cu capsă pusă, și Nadia, care

Cuprins

Adela

5

De vorbă cu Petronela – partea a treia

21

Privește ultima dată lumea asta plină de minciuni

46

A fost al mamei mele

69

Omul roș

106

Prăjitură

122

Terminátor kettő

132

Zdrobit: o biografie în viu grai
a unei tragedii moderne

141